

A MANDALAT-TERV

Konferencia a magyar digitális kulturális örökség jövőjéről

■ Átfogó, ingyenesen hozzáférhető rendszer készül a magyar kulturális örökség digitális bemutatására. A Mandalat névre keresztelt projektről február 23-án a **Petőfi Irodalmi Múzeumban** rendeztek konferenciát.

„Létrejött a Mandalat rendszere, több mint féléves előkészítés, kutatás eredménye, hogy megszületett egy közös adatpolitikai koncepció, amely a digitális közgyűjteményi, közművelődési tartalmakat, valamint a digitális formában megjelenő művészeti tartalmakat egy rendszerben tudja összefogni” – nyilatkozta az MTI-nek **Fórizs Zoltán**, a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (MaNDA) főigazgató-helyettese.

A konferencia megnyitójában **Szőcs Géza** kultúráért felelős államtitkár bemutatta az új művelődéspolitikai koncepciót. Legfontosabb célkitűzése, hogy a nemzeti örökséget mindenki számára elérhetővé tegyék, akár belföldön, akár az egész (határokon átnyúló) nemzet számára, illetve a magyar kultúra iránt érdeklődő külföldieknek. A kultúra átadásának a történelem folyamán többféle módja volt: kőbe vésték, papírra vetették, lefestették stb. Ma ezeket a különböző hagyatékokat digitalizálva úgy adhatjuk tovább, mint ahogyan a családban a régi fényképek, levelek, emléktárgyak, átadása történt. A digitális tartalmak mennyisége indokolja, hogy az abban jártas emberek kalauzsolják végig az érdeklődőket, ez a szerepe az általa kiemelten támogatott MaNDA TV adásainak is.

Az államtitkár kitért arra is, hogy a közgyűjteményeknek el kell fogadniuk: az általuk gondozott kulturális adatok nem az övéik, hanem az osz-

tatlan magyar nemzet tulajdonát képezik. „Azt is tudniuk kell, hogy ma már a közgyűjtemény nemcsak fizikai térben létezik, hanem a virtuálisban is, és kulturális kínálatával ott verseng a magyar és külföldi gyűjteményekkel” – fogalmazott.

A délelőtti folytatásaként **Horváth Iván** az ELTE tanára a MaNDA megálmodójának alapvető elképzeléseiről beszélt, ismertette a terveiket. A kulturális örökség véleménye szerint csak úgy marad fenn, ha minél több példányban lemásoljuk. A papír megjelenésétől kezdve a nyomdagépeken át jutunk el a digitalizálás forradalmáig. Jelen világunkban a másolás akár másodpercek alatt megtörténhet, minimális adatvesztéssel. Kérdés, hogy egy meteor becsapódása után mi maradna belőle? Véleménye szerint a legalább 500 éves kódexek már bizonyítottak, szemben a 80-as évek számítógépein tárolt digitalizált dokumentumokkal, amelyek szinte használhatatlanok ma már. Minél többször le kell másolni, és mindenkinek hozzáférhetővé kell tenni a kulturális örökséget. A legmodernebb technológiákat kell használni, és bele kell építeni a frissíthetőség lehetőségét. A meglévő eredményeket fel kell használni, úgy hogy a különböző digitalizált tartalmakat, linkekkel össze kell kapcsolni, így a többféle szerveren széttagolt kulturális örökség, akár egy pillanat alatt elérhetővé válik. Továbbá fontos, hogy hatékony narratívára fűz-

zék fel a hatalmas adathalmazt, mert e nélkül nem fogják használni az emberek.

A konferencián
Szakadát István, a
Budapesti Műszaki

<http://work.mandarchiv.hu>

Egyetem Szociológia és Kommunikáció Tanszékének docense tartott előadást a Nemzeti névterek kialakításának koncepciója címmel. Bemutatta azokat a terveket, amelyek egy közös szakterületeken átvivő nemzeti névtár (személy-, földrajzi-, tulajdon- és köznévtár egyben) megvalósítását célozza meg, bemutatta gyenge pontjait, hibáit, és a koncepció lényegét. De nem beszélt az eddigi eredmények felhasználásáról, és a hasonló európai mintákról sem.

Fonyódi Krisztián, a Szépművészeti Múzeum Digitális Archívumának vezetője a digitális kulturális örökség kezelésének európai irányait ismertette, bemutatta az <http://europeana.eu> portált és azokat a jogszabályi változásokat, melyek idén lépnek életbe és segíthetnek az Europeana portállal kapcsolatos félelmeket eloszlatni. Ez a portál, amely összegyűjti és egy közös portálon kezeli az EU tagországok kulturális örökségeit, kialakította a többszintű jogosultsági rendszert, amely lehetővé teszi, hogy kincseinket szintenként különböző mértékben csak jelzésszerűen szinte teljesen letiltva, vagy akár bárki számára elérhető módon osszuk meg. Magyarország még csak jelképesen járult hozzá ehhez az óriási projekthez.

Golden Dániel, a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének munkatársa a Fenntartható digitális kultúra címmel összegezte azokat az előadók által felvázolt gondolatokat, amelyek a MaNDA mostani bemutatásához vezettek.

Kiemelte, hogy a Mandalat koncepciója megszületett, a tervezet letölthető a portáljukról, várják az építő kritikákat a folytatáshoz.

Az előadások végén került sor a **kérdések**re. Ezt az államtitkár úr sajnos már nem várhatta meg, pedig néhány téma őt is érintette volna. Számos kulturális intézmény vezetője kritizálta a MaNDA projektet, mert úgy érezték a konzultációból kihagyták őket, az év eleji elbocsátások után a fennmaradásért küzdenek, mert a pénzhiány fájdalmas méreteket ölt. Ez a projekt összekapcsolódik a monumentális ózdi projekttel, amely rengeteg uniós pénzt felemészt, és amiből egyes kulturális intézmények kiszorítva érzik magukat. A kérdezők a MaNDA projekt másik hatalmas hiányosságára is felhívták a figyelmet: nem vagy csak alig szerepel a tervek közt az eddigi ilyen jellegű projektek eredményeinek és tanulságainak felhasználása. Többen kifogásolták, az eddigi állami támogatási rendszereket, amelyek rövid távú támogatást adtak, és akadt olyan kérdező is, aki már most megjósolta ennek a nagyszerűen hangzó projektnek a zsákutcáit. A konferencia előadói válaszukban sajnálatukat fejezték ki a pénzhiány miatt, elmondták, hogy a MaNDA egyelőre kis költségvetésből jött létre. A többi kérdésben arra hivatkoztak, hogy a projekt részletei még kialakulatlanok, a közzétett szövegben valóban vannak tévedések és pontatlanságok is. Ezek kijavítására, kommunikációra és együttműködésre buzdították az egybegyűlteket.

*Felhasznált forrás: MTI
Tegzes Béla
Sapientia Könyvtár*